

Remissvar - delförslag i betänkandet Jämställd föräldraförsäkring SOU 2017:101

Beskrivning av ärendet

Luleå kommun har fått förmånen att ge synpunkter på regeringens betänkande Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen SOU 2017:101. Detta remissvar avser ett delförslag i betänkandet som ska besvaras senast 28 februari 2018. Remissvar på hela betänkandet kommer för beslut på Socialnämndens sammanträde den 13 april 2018.

Delförslaget består av två delar.

1. Idag har en vårdnadshavare möjlighet att avstå dagar med föräldrapenning till sin sambo enbart i de fall de tidigare har varit gifta med varandra eller har barn tillsammans. Denna regel tas bort och sambo får rätt att ta del av föräldradagar utan andra krav än att denne är skriven på samma adress. Vidare föreslås att kategorier i Föräldraledighetslagen (FLL) ändras så att det överensstämmer med vad som används i Socialförsäkringsbalken (SBF). Det handlar om att ha samma begrepp kring t.ex. särskilt förordnade vårdnadshavare, adoptioner och familjehem.
2. En förälder kan genom anmälan till Försäkringskassan avstå rätten att få föräldrapenning till förmån för den andra föräldern. Detta gäller för föräldrapenning på sjukpenningnivå maximerat till 90 dagar för varje barn samt 90 dagar för barnen gemensamt vid flerbarnsfödelse. Betänkandet föreslår att även när det gäller föräldrapenning på *grundnivå* ska det finnas samma gräns, att mer än 90 dagar inte kan överlätas. Det betyder i praktiken att antal dagar som reserveras för var och en av föräldrarna ökar.

Socialnämndens ställningstagande

Med tanke på hur många olika familjekonstellationer som finns idag är det rimligt att sambo, oberoende om paret varit gifta eller har barn tillsammans, får möjlighet att ta del av föräldradagarna. Den föreslagna anpassningen av begrepp mellan FLL och SBF torde underlätta tolkningen av lagstiftningen. Socialnämnden ställer sig bakom båda dessa förändringar.

Då det gäller frågan om att även maximera antal föräldradagar på grundnivå som kan överlätas till den andre förälder finner

socialnämnden att det finns skäl för en sådan förändring ur jämställdhetsperspektiv. Eftersom det är vanligare att kvinnor använder föräldrapenning på grundnivå, kommer förslaget att uppmuntra till en jämnare fördelning mellan könen. Men det finns alltid en risk när man bara utgår från *ett* perspektiv utan att ta hänsyn till andra perspektiv som till exempel socioekonomi och etnicitet.

I deras konsekvensbeskrivning framgår nämligen:

- Det finns risk att män med lägre inkomst och lägre utbildningsnivå inte kommer att öka sitt uttag, vilket medför att barn får en kortare tid hemma med en tidigare förskolestart som följd.
- Vissa föräldrar tvingas ta längre obetald ledighet, med stora ekonomiska konsekvenser. Detta gäller särskilt för ensamstående och arbetslösa kvinnor.
- I det fall det förekommer svåra konflikter, t.ex. vid mäns våld mot kvinnor, kan den ytterligare reserveringen av dagar innebära att mannen använder rätten till föräldrapenning som ett maktmedel.
- Det förekommer att en förälder inte vill avstå dagar till den andre föräldern men inte heller har för avsikt att ta ut dagarna själv.
- För många föräldrar som kommer till Sverige kan få alla sina dagar reserverade, vilket kan innebära kortare tid för barnet hemma med en förälder.
- I situationer när en förälder på grund av sjukdom eller missbruk inte klarar att ta sitt föräldraansvar, kan den ökade reserveringen leda till att det blir svårare att anpassa sig till det enskilda barnets situation.
- Föräldrar, oftast ensamstående kvinnor, som trots gemensam vårdnad om ett barn, i praktiken är ensamma om vården av barnet får en försämrad situation.

Utredningen har alltså identifierat att förslaget kan få negativa effekter främst för socialtjänstens målgrupper. Bedömningen är att det borde göras undantag för flera av de utsatta grupperna men utredningen kommer fram till att det inte "lämpar sig". Enda undantaget som förslås är för föräldrar som sitter i fängelse, deras dagar ska den andre kunna behålla.

Utredningen bedömer att "fördelarna för barn som grupp är så stora att de överväger trots att förslaget till viss kan få negativa konsekvenser, främst på kort sikt, för vissa enskilda barn". Ett sådant resonemang bryter mot Barnkonventionen. I den är varje enskilt barns rättigheter skyddade, vilket innebär att det inte är tillåtet att offra ett enda barn, för gruppens skull.

Vilka dessa "vissa enskilda barn" är skrivs inte ut explicit, men det är främst ensamstående arbetslösa barn, barn i familjer där det förekommer våld, missbruk och sjukdom, barn till nyanlända. Det är tydligt, att den ökade jämställdheten som man med förslaget förväntar sig hos majoriteten av befolkningen, får föräldrar och barn ur lägre socioekonomiska förhållanden betala ett pris för.

Socialnämnden ställer sig bakom betänkandets förslag, att även införliva föräldrapenning på grundnivå i de reserverade dagarna, för att så på sikt öka jämställdheten mellan män och kvinnor. Men socialnämnden vill poängtera att förslaget inte tagit tillräckligt hänsyn till risken att redan utsatta barn och föräldrar drabbas negativt. Den risken bör helt elimineras innan förslaget antas, förslagsvis med tydliga undantag för de situationer som riskerar att drabba främst socialtjänstens målgrupper.

För Luleå Kommun

Sven Teglund

Ansvarig titel